

متن پرسش

با سلام خدمت استاد عزیز: لطفا در مورد موارد زیر توضیح بفرمایید: ۱. در خصوص داستان قابیل در آیات قرآن کریم بعد از *فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ وَفَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ* هیچ اشاره ای به امکان توبه برای وی نشده است و در طول تاریخ انسان های زیادی بعد از گمراهی دچار عذاب وجدان شدید شده اند و از درد ناچاری خودکشی نموده اند. آیا فقط گناهانی در حد خوردن میوه درخت ممنوعه آن هم بعد از ۴۰ سال گریه و زاری در ظاهر بخشیده می شود؟ می گویم در ظاهر چون به رغم اینکه گفته می شود بخشیده شدند به جایگاه قبلی برنگشتند. دیگر اینکه انسان هر قدر تلاش کند خداشناس تر و عابدتر از شیطان نمی تواند بشود که آن هم مطرود شد. با این اوصاف چرا نباید مایوس بود؟ ۲. در خصوص موضوع جبر و انتخاب بعنوان مثال وقتی برای خرید جنسی به مغازه می رویم چند مدل نشان می دهد و ما مجبوریم از مدل های موجود یکی را انتخاب کنیم در ظاهر حق انتخاب داریم ولی در باطن مجبوریم. در خصوص انتخاب حق و باطل توسط انسان نیز وضع به همین گونه است انسان هنگامی می توانست انتخاب گر محض باشد که در خصوص بودن یا نبودنش در هستی هم امکان انتخاب داشت. اینکه می گویند انسان خودش خواسته که باشد را اصلا درک نمی کنم حتی شعر معروف - ما نبودیم و تقاضامان نبود ... لطف تو ناگفته ما می شنود □ را طوری معنی می کنند که انسان خود خواسته که باشد در صورتیکه در مصرع اول می گوید ما تقاضامان نبود. وقتی تقاضایی نبوده چرا می گویند بوده. با این حال فرض می کنیم که خود انسان خواسته که باشد اگر چنین است باید حالا نیز در خصوص بودن یا نبودنش (منظورم جسم نیست) هم مختار باشد ولی می بینیم که اینطور نیست و خودکشی فقط جسم را از بین می برد و هیچ کاری در خصوص روحش نمی تواند انجام دهد و محکوم است که باشد. خلاصه اینکه از مجموع شواهد و قرائن مشخص می شود که فقط جبر محض بطور پنهان حکمفرماست. با تشکر

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: باید از خود مایوس بود وقتی هنوز با عباداتمان، روح استکباری به روح تواضع و بندگی تبدیل نشود و در مقابل فرمان خدا که فرمود به آدم سجده کنیم، بگوییم ما بهتر از آنیم وگرنه اگر خود بندگی در محضر پروردگار برایمان زیبا باشد، چرا نباید به رحمت پروردگار امیدوار بود؟ ۲- خداوند نظامی را ایجاد کرده است که انسانها در بستر آن نظام می توانند خود را معنا ببخشند و یا گرفتار پوچی و بی معنایی شوند و اساساً اختیار به معنای آن که ما نظام عالم را به وجود

آوریم، مطرح نیست، ما در نظام الهی هستیم و نه بر نظام عالم. موفق باشید